

justitie tegenover den misdadiger waarschuwde tegen het verwaarloozen van de objectieve zijde van het strafbare feit. In den loop van dit jaar aanvaardde Mr Petit zijn ambt van hoogleeraar in het burgerlijk recht aan de Rooms-Katholieke universiteit te Nijmegen met een rede over: „*het beeld van den mensch in de burgerlijke wetgeving*”. Al vroeger, in 1933, hield Dr Hugo Sinzheimer als bijzonder hoogleeraar in de rechts-sociologie aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam een inaugureele rede over: *Das Problem des Menschen im Recht*, waarin hij, uitgaande van de stelling, dat de mensch het „Grundproblem des Rechts” is, zoo scherpe grenslijnen trekt tusschen den mensch, zooals het *burgerlijk recht* en zooals het *arbeidsrecht* hem ziet, dat de hoogleeraar, geroepen tot het onderricht in beide takken der rechtswetenschap, wel tot bijzonder schoone synthetische taak geroepen is.

In het kader nu van al deze uitingen en verschijnselen zal geen verwondering wekken het thema waarin door mij de ontwikkeling van de economie in de 20e eeuw kort werd saamgevat: van goederenleer tot wetenschap van het menschenlijke welvaartsstreven. Het bijbrengen van enkele bewijzen tot staving van de juistheid dezer typeering en bespreking der vraag of en onder welke voorwaarden de ontwikkeling der economie in deze richting mag worden toegejuicht, vormen het laatste deel van mijn betoog.

De ontwikkeling, zoowel van de *bijzondere* economische leerstukken als de structuur der economie in het *algemeen*, wordt beheerscht door de toenemende erkenning der centrale positie van den mensch.

Het aanstippen van enkele speciale economische theorieën levert ten deze voldoende bewijs.

Gewezen moet worden op de *waardeleer*. Toevallig is het zeker niet, dat Albert Schäffle, de man, die pionierswerk verrichtte met zijn reeds genoemde verhandeling over *Mensch en goed in de volkshuishoudkunde*, ook de auteur is van een interessante verhandeling over *Die ethische Seite der national-ökonomischen Lehre vom Werthe*, gebouwd op de stelling, dat goederen alleen waarde bezitten, wanneer zij in verband worden gebracht met den mensch en zijn behoeften. Volkomen